

ABSTRAKT

Předmětem disertační práce *Femme fatale* jako kulturní konstrukt: fenomén osudového ženství v historické a transkulturní perspektivě je deskripce, komparace a interpretace *femme fatale* v kontextu fenoménů břišní tanečnice, gejši a saloniéry. Cílem této práce, a s ním spjatou hlavní výzkumnou otázkou, je komparativní analýza *femme fatale* jako unikátního kulturního konstrukt, který se originálním způsobem promítá do různých ženských profesí. Zvláštní pozornost je věnována zachycení konkrétních kulturních a historických atributů, které se vztahují k profesím, znalostem, dovednostem a sociálním rolím břišních tanečnic, gejši a saloniér. Mezi dílčí cíle práce patří interdisciplinární zpracování problematiky emancipace a sexuality v dobových postojích k ženám a identifikace motivů osudového ženství ve výtvarném umění. V neposlední řadě je cílem práce studium kulturního a estetického přínosu žen vnímaných jako *femme fatale*.

Práci tvoří čtyři relativně samostatné kapitoly, ve kterých je z různých úhlů pohledu interdisciplinárně analyzován fenomén osudového ženství. V první kapitole, která představuje historickou expozici celé práce, je zkoumán fenomén *femme fatale* skrze prizma mytologie a náboženství. Ve druhé kapitole je téma osudového ženství analyzováno v kontextu profese a sociální role břišní tanečnice. Třetí kapitola je věnována různým kulturním a historickým aspektům osudového ženství spjatého s profesí gejši. Ve čtvrté kapitole je předmětem analýzy a interpretace fenomén saloniér a salonů jako významného ohniska dobové evropské kultury. V práci je poukázáno nejen na sociální postavení žen vybraných profesí, ale také na kulturní hodnoty, normy a ideje, které vyznávaly. V práci je také zachyceno vzájemné kulturní působení a historické kontakty mezi orientem a okcidentem. Práce obsahuje také hlubší analýzu konkrétních historických osobností působících v roli břišní tanečnice, gejši nebo saloniéry. Zkoumané profese byly totiž nejen výrazným kulturním jevem, ale velice často se stávaly inspirací, námětem pro výtvarnou tvorbu. Proto je součástí disertační práce reflexe uměleckého ztvárnění a inspiračního potenciálu zkoumaných profesí. V závěru každé kapitoly je navíc zachycen odraz a vliv těchto profesí na současnost.

Hlavní metodou užitou v disertační práci je teoretická a komparativní analýza fenoménů břišní tanečnice, gejši a saloniéry skrze prizma vědních oborů, jakými jsou filozofie, psychologie, sociologie, kulturní antropologie, estetika a dějiny umění. Výsledkem této disertační práce je interdisciplinární analýza a holistická interpretace fenoménu femme fatale využívající poznatků širokého spektra věd o člověku, společnosti a kultuře. Přínosem práce je nový pohled na zkoumané ženské profese a s nimi spjaté sociální role v historické a transkulturní perspektivě. Disertační práci je tak možné považovat za příspěvek jak k feministické antropologii a genderovým studiím, tak k mezioborově koncipovaným dějinám kultury.

Klíčová slova: femme fatale, žena, saloniéra, gejša, břišní tanečnice, mytologie, Orient